

I medfør af Forretningsorden for Inatsisartut § 33, stk. 3, nr. 1, fremsætter formanden for Vestnordisk Råd følgende beslutningsforslag:

Forslag til Inatsisartut beslutning om, at Inatsisartut tilslutter sig Vestnordisk Råds rekommandation nr. 2/2018:

Vestnordisk Råd henstiller til Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut i Grønland og Islands Regering, at man etablerer et formelt forum for samarbejde om de vestnordiske sprogs fremtid. Det første skridt vil blive at oprette en arbejdsgruppe med repræsentanter fra hvert land. Arbejdsgruppens opgave vil blive den at skrive en rapport indeholdende en oversigt om de tre sprogs stilling og fremtidsmuligheder, især i lyset af den pågående digitale revolution.

(Delegationsformand Vivian Motzfeldt)

Begrundelse:

Vestnordisk Råd henstiller til Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut i Grønland og Islands Regering, at man etablerer et formelt forum for samarbejde om de vestnordiske sprogs fremtid. Det første skridt vil blive at oprette en arbejdsgruppe med én eller to repræsentanter fra hvert land med kundskaber inden for områderne grammatik og sprogteknik. Arbejdsgruppens opgave vil blive den at skrive en rapport indeholdende en oversigt om de tre sprogs stilling og fremtidsmuligheder, en oversigt over det sprogtekniske udstyr (programmer og databaser) som findes for hvert sprog, samt at lave et forslag til samarbejde om sprogteknisk udstyr og andre reaktioner på den digitale revolution.

Den pågående digitale revolution har en stor indflydelse på alle sprog. Engelsk har en overordnet position i den digitale verden, og man har påstået, at flertallet af de offentlige europæiske sprog er midt i en overlevelseskamp på dette område, hvor de endog er i fare for ”den digitale død“. I den digitale verden udsættes sprogene for desto større fare, jo færre som taler dem, og vi kan følgelig forudsætte at både islandsk, færøsk og grønlandsk står i farezonen i denne sammenhæng. Det viste sig i det europæiske projekts META-NET undersøgelse fra 2012, at kun ét sprog var værre stillet end islandsk af de 30 sprog som undersøgelsen dækkede. Færøsk og grønlandsk var ikke inkluderet i undersøgelsen, men det er indlysende at deres situation er endnu mere udsat.

Engelsk indebærer tilsvarende faresituation for alle de tre sprog, og derfor er det vigtigt at undersøge, hvordan Island, Færøerne og Grønland kan samarbejde på dette område for at beskytte og styrke deres sprog. Selv om alle de tre sprog er små sprog, er deres situation rigtignok ganske forskellig. Islandsk og færøsk er nært beslægtede sprog, mens grønlandsk er af en helt anden afstamning. Færøsk og grønlandsk har også længe været i nær tilknytning til det danske sprogområde, mens man i Island næsten udelukkende talte islandsk. Alligevel hersker der ingen tvivl om, at de tre lande kan på mange måder nyde godt af deres samarbejde på dette område. Vestnordisk Råd er et åbenbart forum for gennemførelse af et sådant samarbejde.

Det første skridt i de tre landes samarbejde kunne være at oprette et udvalg med én til to repræsentanter fra hvert land. Disse repræsentanter burde have kundskaber om grammatik og sprogteknik. Udvalgets opgave ville være at skrive en rapport som indeholdt

- en oversigt over de tre sprogs stilling og fremtidsmuligheder i hvert af de tre lande
- en oversigt over det sprogtekniske udstyr (programmer og databaser) som forefindes for hvert af de tre sprog

forslag til samarbejde om sprogteknisk udstyr og andre reaktioner på den digitale revolution.

Under punkt 1 kunne man bl.a. tage hensyn til forskningsprojektet "Modellering af de sproglige konsekvenser af digital sprogkontakt" som nu bliver gennemført i Island, men meningen er at projektet kan komme andre små sprog til gode som et forbillede. I punkt 2 er det bl.a. muligt at hente forbilleder i de tidligere nævnte sprograpporter META-NET.

Man har for nylig forfattet en ambitiøs sprogteknisk plan for islandsk og den selvejende institution Almannarómur har fået den opgave at drive centret for sprogteknisk plan, som vil være ansvarlig for implementering af planen. Det er vigtigt at tage hensyn til denne aktivitet og undersøge om og eventuelt hvordan den også kan benyttes til støtte for færøsk og grønlandsk. Samarbejdet kunne for eksempel være det, at de andre sprog også benytter sig af de metoder som bliver udviklet for islandsk sprogteknik (f.eks. ved at skrive programmer eller etablere databaser). Det er også et alternativ, at de tre lande samarbejder om at oparbejde kontakter med internationale programme-centre med den hensigt at få deres respektive sprog ind i centrenes produkter.

Hvis hvert land udpeger to repræsentanter, er det også et alternativ at den ene har grammatik og sprogteknik som speciale, mens den andre er politiker eller embedsmand med et politisk mandat. Dette afhænger alligevel selvfølgelig af det, hvordan man vil definere udvalgets rolle.